

Hof van Cassatie van België

Arrest

Nr. D.20.0002.N

K. M., advocaat,

eiser,

vertegenwoordigd door mr. Bruno Maes, advocaat bij het Hof van Cassatie, die zijn ambt verleent op vordering, met kantoor te 1170 Brussel, Terhulpansesteenweg 177/7,

tegen

ORDE VAN ADVOCATEN BIJ DE BALIE PROVINCIE ANTWERPEN, met zetel te 2000 Antwerpen, Bolivarplaats 20/15, ingeschreven bij de KBO onder het nummer 0700.380.283,

verweerster.

I. RECHTSPLEGING VOOR HET HOF

Het cassatieberoep is gericht tegen de beslissing van de Nederlandstalige tuchtraad van beroep voor advocaten van 19 november 2019.

Sectievoorzitter Koen Mestdagh heeft verslag uitgebracht.

Eerste advocaat-generaal Ria Mortier heeft geconcludeerd.

II. CASSATIEMIDDELEN

De eiser voert in zijn verzoekschrift dat aan dit arrest is gehecht, twee middelen aan.

III. BESLISSING VAN HET HOF

Beoordeling

Eerste middel

1. Krachtens artikel 779 Gerechtelijk Wetboek, dat ingevolge artikel 2 Gerechtelijk Wetboek ook van toepassing is in tuchtzaken, kan het vonnis enkel worden gewezen door het voorgeschreven aantal rechters die alle zittingen over de zaak bijgewoond moeten hebben, een en ander op straffe van nietigheid.

De beslissing die uitspraak doet over de vordering nadat het debat dat op een eerdere rechtszitting werd aangevat, op navolgende rechtszittingen werd voortgezet, dient gewezen te worden door de rechters die de vorige zittingen hebben bijgewoond of, indien dit niet mogelijk is, door de rechters voor wie het debat in zijn geheel werd hervat.

2. Uit de stukken waarop het Hof vermag acht te slaan, blijkt dat:

- het proces-verbaal van de terechtzitting van de tweede kamer van de Nederlandstalige tuchtraad van beroep voor advocaten, samengesteld uit magistraat Hobin als voorzitter en mr. Steyaert, mr. Grysolle, mr. Van der Schueren en mr. Lens als assessoren, van 18 juni 2019 akte neemt van (i) de stelling van de raadsman van de eiser dat stafhouder Meerts niet het onderzoek heeft gevoerd, maar wel

- mr. De Meester, die volgens hem verslag dient uit te brengen en (ii) de stelling van de procureur-generaal dat de akte van hoger beroep niet gemotiveerd is alhoewel zulks ingevolge artikel 1057 Gerechtelijk Wetboek wel vereist zou zijn, en in deze omstandigheden de zaak wordt uitgesteld naar 8 oktober 2019;
- op de terechtzitting van 8 oktober 2019, waarop de zaak verder werd behandeld, nadat de partijen bijkomende conclusies hadden genomen, de tweede kamer van de Nederlandstalige tuchtraad van beroep voor advocaten was samengesteld uit magistraat Hobin als voorzitter en mr. Wens, mr. Peeters, mr. Lips en mr. Derde als assessoren;
  - op de terechtzitting van 8 oktober 2019 het woord werd verleend aan mr. De Meester, maar stafhouder Meerts het woord neemt en verslag doet, waardoor mr. De Meester het woord voorlopig niet krijgt gelet op het reeds uitgebreid verslag van stafhouder Meerts en de raadsman van de eiser vervolgens ontkennend heeft geantwoord op de vraag van de voorzitter of hij specifieke vragen heeft voor mr. De Meester;
  - de beslissing werd gewezen op 19 november 2019 door de tweede kamer van de Nederlandstalige tuchtraad van beroep voor advocaten, samengesteld uit magistraat Hobin als voorzitter en mr. Wens, mr. Peeters, mr. Lips en mr. Derde als assessoren, die hebben deelgenomen aan de behandeling en de beraadslaging.

3. Hoewel noch het proces-verbaal van de terechtzitting van 8 oktober 2019 noch de bestreden beslissing expliciet vaststellen dat het debat *ab initio* werd hervat voor het nieuw samengestelde rechtscollege, blijkt uit de conclusie die namens de eiser op 1 oktober 2019 werd neergelegd, enerzijds, en uit het proces-verbaal van de terechtzitting van 8 oktober 2019, anderzijds, dat de partijen opnieuw en volledig hebben geargumenteed over de punten die op de terechtzitting van 18 juni 2019 werden opgeworpen en die op dat ogenblik niet werden beslecht.

Aldus blijkt dat het debat in zijn geheel werd hervat voor de zetel die op 19 november 2019 uitspraak heeft gedaan.

De bestreden beslissing schendt bijgevolg artikel 779, eerste lid, Gerechtelijk Wetboek niet.

Het middel kan niet worden aangenomen.

(...)

Dictum

Het Hof,

Verwerpt het cassatieberoep.

Veroordeelt de eiser tot de kosten.

Bepaalt de kosten voor de eiser op 406,72 euro en op de som van 650 euro rolrecht verschuldigd aan de Belgische Staat.

Dit arrest is gewezen te Brussel door het Hof van Cassatie, eerste kamer, samengesteld uit sectievoorzitter Eric Dirix, als voorzitter, de sectievoorzitters Koen Mestdagh en Geert Jocqué, en de raadsheren Bart Wylleman en Ilse Couwenberg, en in openbare rechtszitting van 22 januari 2021 uitgesproken door sectievoorzitter Eric Dirix, in aanwezigheid van eerste advocaat-generaal Ria Mortier, met bijstand van griffier Vanity Vanden Hende.

V. Vanden Hende

I. Couwenberg

B. Wylleman

G. Jocqué

K. Mestdagh

E. Dirix

VOORZIENING IN CASSATIE

VOOR: De heer **K. M.**, advocaat

EISER TOT CASSATIE,

Bijgestaan en vertegenwoordigd door meester Bruno Maes, advocaat bij het Hof van Cassatie, met kantoor te 1000 Brussel, Joseph Stevensstraat 7, en **wiens ambt werd gevorderd.**

TEGEN: De **ORDE VAN ADVOCATEN BIJ DE RECHTBANK ANTWERPEN,** publiekrechtelijke rechtspersoon met ondernemingsnummer 0700.380.283 en met zetel te 2000 Antwerpen, Bolivarplaats 20/15,

VERWEERSTER IN CASSATIE

Aan mevrouw de Eerste Voorzitter en de Heer Voorzitter van het Hof van Cassatie,

Aan de Dames en Heren Raadsheren in het Hof van Cassatie,

Hooggeachte Dames en Heren,

* * *

Eiser heeft de eer aan het toezicht van Uw Hof de beslissing voor te leggen die op 19 november 2019 door de tweede kamer van de Nederlandstalige Tuchtraad van beroep voor advocaten werd gewezen (dossiernummer: TB-0218-2019), waarvan kennis werd gegeven aan eiser bij brief van 20 november 2019.

FEITEN EN PROCEDURE

Eiser is ingeschreven op het tableau van de Orde van advocaten te Antwerpen.

Op 23 februari 2017 stelde stafhouder Jan Meerts van de Orde van advocaten te Antwerpen een tuchtonderzoek lastens eiser in. Meester Tom De Meester werd als onderzoeker aangesteld.

Het onderzoek werd uitgebreid met nieuwe feiten en ter kennis gebracht aan eiser bij brief van 28 maart 2017.

Het tuchtdossier werd door stafhouder Jan Meerts aan de voorzitter van de tuchtraad voor advocaten van de Ordes van het rechtsgebied Antwerpen overgemaakt.

Op 8 januari 2018 werd eiser bij aangetekend schrijven opgeroepen om te verschijnen voor de tuchtraad op 27 maart 2018.

De tuchtraad voor advocaten van de ordes van het rechtsgebied Antwerpen verklaarde bij beslissing van 26 maart 2019 de tenlasteleggingen 1 tot en met 5 bewezen, behalve het tweede onderdeel van de derde tenlastelegging, en legde eiser een tuchtstaf van zes weken schorsing op.

Op 2 april 2019 stelde eiser hoger beroep in tegen deze beslissing.

Het hoger beroep van eiser werd ontvankelijk en gedeeltelijk gegrond verklaard. Eiser werd vrijgesproken voor de gehele derde tenlastelegging en niet enkel van het tweede onderdeel ervan.

De tuchtraad van beroep verklaarde de overige tenlasteleggingen bewezen en legde één tuchtstraf van één maand schorsing op.

Tegen deze beslissing voert eiser tot cassatie twee cassatiemiddelen aan.

EERSTE MIDDEL TOT CASSATIE

Geschonden wetsbepalingen:

- artikel 779 van het Gerechtelijk Wetboek.

Aangevochten beslissing:

De bestreden beslissing verklaarde het hoger beroep van eiser ontvankelijk doch slechts gedeeltelijk gegrond, bevestigde de in eerste aanleg uitgesproken schuld van eiser aan de tenlasteleggingen, behalve aan de gehele derde tenlastelegging, en hervormde de tuchtstraf naar één maand schorsing.

Uit het proces-verbaal van de terechtzitting van 18 juni 2019 blijkt dat de volgende assessoren zetelden: *“Stafhouder Luc Steyaert, Stafhouder Marc Grysolle, Mr. Frank Van der Schueren, Mr. Eva Lens”*.

Uit het proces-verbaal van de terechtzitting van 8 oktober 2019 blijkt dat de volgende assessoren zetelden: *“Stafhouder Stany Wens, Mr. Dirk Peeters, Stafhouder Koen Lips, Mr. Inge Derde”*.

De beslissing vermeldt dat aan de behandeling en de beraadslaging hebben deelgenomen:

*“Mr. R. Hobin, voorzitter, en de assessoren S. Wens, D. Peeters, K. Lips en I. Derde
De assessoren hebben deze beslissing allen ondertekend voor de uitspraak.”*

(bestreden beslissing, p. 10).

Grieven:

1. Luidens artikel 779 van het Gerechtelijk Wetboek kan, op straffe van nietigheid geen vonnis worden gewezen dan door de rechters die alle zittingen van de zaak hebben bijgewoond.

Krachtens artikel 2 van het Gerechtelijk Wetboek is deze bepaling eveneens van toepassing in tuchtzaken.

2. Uit het proces-verbaal van de terechtzitting op 18 juni 2019 blijkt dat op deze zitting als assessoren aanwezig waren: Stafhouder Luc Steyaert, Stafhouder Marc Grysolle, meester Frank Van der Schueren en meester Eva Lens.

Het proces-verbaal van de terechtzitting op 8 oktober 2019 vermeldt dat als assessoren aanwezig waren: Stafhouder Stany Wens, meester Dirk Peeters, Stafhouder Koen Lips, meester Inge Derde.

Uit de bestreden beslissing blijkt dat deze laatste assessoren hebben deelgenomen aan de behandeling en de beraadslaging.

3. De debatten werden echter reeds op de terechtzitting van 18 juni 2019 *aangevat*.

Immers, uit het proces-verbaal van de terechtzitting van 18 juni 2019, waarop Uw Hof vermag acht te slaan, blijkt dat op deze zitting het volgende gebeurde:

- De zaak werd opgeroepen.
- [Eiser] was persoonlijk aanwezig en werd bijgestaan door mr. Hugo Lamon.
- Gewezen stafhouder Jan Meerts was aanwezig als verslaggever.
- De zaak werd *behandeld* met open deuren.
- Mr. Lamon wierp op dat stafhouder Jan Meerts niet het onderzoek heeft gevoerd, maar mr. Tom De Meester die volgens hem verslag dient uit te brengen.
- [Eiser] legde besluiten neer.
- De procureur – generaal merkte op dat de akte van hoger beroep niet gemotiveerd is.
- *In deze omstandigheden* werd de zaak uitgesteld naar 8 oktober 2019.

(proces-verbaal van de terechtzitting van 18 juni 2019)

Uit de bestreden beslissing blijkt eveneens dat op deze terechtzitting nog *ambtshalve* de vraag werd gesteld naar de toepasselijkheid van artikel 1057 van het Gerechtelijk Wetboek (bestreden beslissing, p. 3, nr. 4).

De debatten werden aldus op deze punten *aangevat*.

Immers, het proces-verbaal van de terechtzitting van 18 juni 2019 vermeldt dat de zaak reeds werd *behandeld* en er werden zowel door eiser, als de procureur-generaal, als de tuchtraad van beroep voor advocaten bepaalde geschilpunten hadden opgeworpen, met name de motivering van de akte van beroep, de toepasselijkheid van artikel 1057 van het Gerechtelijk Wetboek en de taak van de stafhouder, respectievelijk de onderzoeker, om ter zitting verslag uit te brengen.

De zaak werd *in deze omstandigheden* in voortzetting gesteld op de zitting van 8 oktober 2019, dewelke in een gewijzigde samenstelling plaatsvond.

4. Noch uit de bestreden beslissing, noch uit de stukken waarop Uw Hof vermag acht te slaan, blijkt dat de tuchtraad van beroep de zaak op 8 oktober 2019 “*ab initio*” heeft hervat.

Immers, uit het proces-verbaal van terechtzitting van de zitting van 8 oktober 2019 blijkt o.m. dat onderzoeker meester Tom De Meester, in tegenstelling tot de zitting van 18 juni 2019, wél aanwezig was en het woord kreeg, ten gevolge van de aanvoering van eiser op deze zitting van 18 juni 2019 had aangevoerd dat hij en niet stafhouder Jan Meerts verslag diende uit te brengen over het onderzoek.

Minstens dit geschilpunt werd bijgevolg op de terechtzitting van 18 juni 2019 reeds behandeld, zonder dat uit enig stuk van de rechtspleging waarop Uw Hof vermag acht te slaan, blijkt dat de tuchtraad van beroep voor advocaten het debat op de zitting van 8 oktober 2019 hieromtrent *volledig* heeft hernomen.

5. De bestreden beslissing die werd gewezen door de assessoren Stafhouder Stany Wens, meester Dirk Peeters, Stafhouder Koen Lips, meester Inge Derde, dewelke niet alle zittingen over de zaak bijgewoond hebben, en meer bepaald niet dat deel van het debat dat op de zitting van 18 juni 2019 werd aangevat, terwijl uit de stukken van de rechtspleging waarop Uw Hof vermag acht te slaan niet blijkt dat de zaak *ab initio* hernomen werd, schendt artikel 779 van het Gerechtelijk Wetboek en is bijgevolg nietig.

(...)

Grieven:

Eerste onderdeel:

6. Op grond van artikel 149 van de Grondwet is ieder vonnis met redenen omkleed.

Deze bepaling wordt geschonden wanneer de redenen van de beslissing *onderling tegenstrijdig* zijn.

7. De tuchtraad van beroep stelt vooreerst vast dat de stafhouder geen partij is geworden in het geding nu hij het in artikel 463 van het Gerechtelijk Wetboek bepaalde rechtsmiddel niet heeft aangewend (bestreden beslissing, p. 4, randnummer 8).

Vervolgens oordeelde de tuchtraad van beroep dat de samenhang tussen de artikelen 458 § 1, 459 § 2 en 467 van het Gerechtelijk Wetboek niet uitsluit dat de stafhouder voor de tuchtraad van beroep verslag uitbrengt over het onderzoek, noch dat hij hierover een schriftelijke nota neerlegt, maar dat de *in casu* door de stafhouder *neergelegde nota het doel overstijgt* waarvan sprake in artikel 459 § 2 van het Gerechtelijk Wetboek (bestreden beslissing, p. 4, randnummer 9).

Verder oordeelde de tuchtraad van beroep dat de wijze waarop de stafhouder *niet enkel verslag had gedaan*, maar ook het woord had gevoerd over de punten als de ontvankelijkheid van het hoger beroep, over de vraag of de stafhouder partij is en over de zaak ten gronde, er geen sprake is van *enige* schending van artikel 6 EVRM, nu uit de samenhang van de artikelen 458, 459 en 467 volgt dat deze artikelen niet uitsluiten dat de stafhouder voor de tuchtraad van beroep verslag uitbrengt over het onderzoek, en dat het eerlijk karakter van het proces nooit in het gedrang gebracht was door de wijze waarop de stafhouder verslag deed en tegelijkertijd zijn visie meedeelde over de procedure in hoger beroep (bestreden beslissing, p. 5, randnummer 10).

Door aldus te oordelen *enerzijds*, dat de nota dewelke de stafhouder had neergelegd het doel van het verslag waarvan sprake in artikel 459 van het Gerechtelijk Wetboek overstijgt, en *anderzijds*, dat het de stafhouder wel degelijk is toegestaan mondeling het woord te voeren ter zitting omtrent dezelfde aanvoeringen, m.n. de punten van de ontvankelijkheid van het hoger beroep, de vraag of de stafhouder partij is en over de zaak ten gronde, is de motivering van de bestreden beslissing tegenstrijdig (schending van artikel 149 van de Grondwet).

Tweede onderdeel:

8. Luidens artikel 458, § 1, eerste lid, Gerechtelijk Wetboek ontvangt en onderzoekt de stafhouder de klachten tegen de advocaten van zijn Orde.

Op grond van artikel 458, § 1, tweede lid, Gerechtelijk Wetboek leidt de stafhouder het onderzoek of stelt hij een onderzoeker aan, wiens taken en bevoegdheden hij omschrijft.

Overeenkomstig artikel 458, § 2, eerste lid, Gerechtelijk Wetboek zendt de stafhouder die na het onderzoek oordeelt dat er redenen bestaan om de advocaat te laten verschijnen voor de tuchtraad, het dossier samen met zijn met redenen omklede beslissing aan de voorzitter van de tuchtraad, zodat deze de tuchtraad kan samenroepen overeenkomstig de bepalingen van artikel 459.

Overeenkomstig artikel 459, § 1, tweede lid, Gerechtelijk Wetboek roept de voorzitter van de tuchtraad, ambtshalve of op verzoek van de stafhouder, de advocaat bij een ter post aangetekende brief op om voor de tuchtraad te verschijnen.

Op grond van artikel 459, § 2, laatste lid, Gerechtelijk Wetboek wordt de onderzoeker ter zitting gehoord in zijn verslag.

Ingevolge artikel 467 Gerechtelijk Wetboek worden de debatten voor de tuchtraad van beroep gehouden zoals voorgeschreven door artikel 459, § 2.

Artikel 6.1 van het EVRM bepaalt dat bij het vaststellen van zijn burgerlijke rechten en verplichtingen of bij het bepalen van de gegrondheid van een tegen hem ingestelde strafvordering, eenieder het recht heeft op een eerlijke en openbare behandeling van zijn zaak, binnen een redelijke termijn, door een onafhankelijke en onpartijdige rechterlijke instantie welke bij de wet is ingediend.

Hoewel deze artikelen niet uitsluiten dat de stafhouder, al dan niet tezamen met de onderzoeker, ter zitting kan worden gehoord *in zijn verslag*, volgt uit de samenlezing van deze artikelen wel degelijk dat het horen van de stafhouder, dan wel de onderzoeker, *dient te worden beperkt tot het verslag van zijn onderzoek* waarvan sprake in artikel 458 van het Gerechtelijk Wetboek.

9. Uit het proces-verbaal van de terechtzitting van 8 oktober 2019, waarop Uw Hof vermag acht te slaan, evenals uit de bestreden beslissing, blijkt dat de stafhouder ter zitting niet alleen verslag heeft gedaan, maar ook het woord heeft gevoerd over punten als de ontvankelijkheid van het hoger beroep, over de vraag of de stafhouder partij is en over de zaak ten gronde (bestreden beslissing, p. 5, randnummer 10).

In zoverre de tuchtraad van beroep voor advocaten vaststelt dat de stafhouder ter zitting gehoord mocht worden omtrent de punten, dewelke het doel van het verslag waarvan sprake in artikel 459 § 2 van het Gerechtelijk Wetboek *overstijgen*, nu blijkt dat de stafhouder niet alleen verslag had gedaan, maar ook het woord had gevoerd over punten als de ontvankelijkheid van het hoger beroep, over de vraag of de stafhouder partij is in het geding en over de zaak ten gronde, is hun beslissing niet naar recht verantwoord en schenden zij de artikelen 458, 459, 463 en 467 van het Gerechtelijk Wetboek.

In zoverre de tuchtraad van beroep voor advocaten vervolgens vaststelt dat er door deze handelswijze geen sprake is van *enige* schending van de rechten van verdediging of van het recht op een eerlijk proces, noch van artikel 6 EVRM, terwijl blijkt dat de stafhouder zich niet beperkte tot het uitbrengen van verslag over zijn onderzoek maar wel degelijk *deelnam aan de behandeling van de zaak* ter zitting, verantwoord en zij hun beslissing niet naar recht (schending van de aangeduide wetsbepalingen, met uitzondering van artikel 149 van de Grondwet).

(...)

OM DEZE REDENEN

Besluit ondergetekende advocaat bij het Hof van Cassatie, voor eiser, dat het U behage, de bestreden beslissing van 19 november 2019 te vernietigen en de zaak

naar een anders samengestelde Nederlandstalige tuchtraad van beroep voor advocaten te verwijzen.

Kosten als naar recht.

Brussel, 21 januari 2019

Voor eiser,
zijn raadsman, wiens ambt werd gevorderd

Bruno Maes

Stuk bijgevoegd bij deze voorziening:

- Kopij van de nota van de stafhouder van 24 september 2019